

# **Baluwa ya Ichanduso yandikigwe na Petulo Ulongozi**

Baluwa ya ichanduso ya Petulo yandikigwa na mtumigwa Petulo. Petulo kosonga baluwa yake kwa kulonga heyo ayo nani na kamwandikila nani. Kawandikila wanhu wose wamtogole Yesu wapwililike mziisi zose yawakemile wanhu baki miyanza mingi mna ibaluwa ino (Sula ya 1:1, 1:17, 2:11). Kwavija baluwa ino iigala na baluwa ya Paulo kwa wanhu wa ako Efeso, wanhu wengi ogesa baluwa ya ichanduso ya Petulo yandikigwa kumwande ya baluwa ya kwa Waefeso behi na mwaka wa 65 toka kuvumbuka kwa Kilisito. Petulo kandika baluwa ino ako kudibuga da Lumi kuyakukemile Babuloni (Sula ya 5:13).

Petulo kalonga kandika baluwa ino mbuli ya kuwagela moyo na kuwalagusila kamba ino ayo ng'hekewa ya kweli ya Imulungu (Sula ya 5:12). Kuna mbuli nyingi ziigalile hagati ya sula ya 2:11-3:7 na Waefeso 5:18-6:9 na Wakolosai 3:18-4:6. Kila hanhu mna ivifungu avo vidatu holagiza mbuli ya kuinogela kwa wanhu wa ng'anda imoja na kuwategeleza wanhu weli na ukulu. Vivija kowagela moyo wanhu wamtogole Yesu wafunge umoyo kipindi cha kudununzigwa kwavija Kilisito kammabehi kubwela (Sula ya 4:1).

## **Mbuli zili mkitabu**

Petulo koitambula mwenyego na kowalamusa wasomaji zake (Sula ya 1:1-2).

Abaho komgwaa nhogolwa Imulungu mbuli ya ukombola iwoilumba hamoja na viugogeleza ugima wao (Sula ya 1:3-2:10).

Abaho kowalagiza wanhu wamtogole Yesu viwolondigwa kukala goya mwiisi na kotambula mbuli nyingi kamba vija mkasano na mwehe wake na mtumwa na mkulu wake (Sula ya 2:11-4:11).

Abaho Petulo kowagela moyo wafunge umoyo kipindi cha kudunungigwa (Sula ya 4:12-5:11).

Abaho komambukiza baluwa yake (Sula ya 5:12-14).

<sup>1</sup> Niye Petulo namtumigwa wa Yesu Kilisito, nowandikila mweye wanhu musaguligwe na Imulungu, mupwililike na mokala kamba wanhu baki mziisi za Ponto na Galatia na Kapadokia na Asiya na Bisiniya.

<sup>2</sup> Toka mwaka Imulungu Tata kajuwa na kawasagula mweye, na kawatenda mung'ale kwa Loho wake, kubitila kumtegeleza kwenu Yesu Kilisito na kawasunha kwa damu yake.

Imulungu yawagwee ng'hani ng'hekewa na tindiwalo.

*Tumtogole Imulungu kwa tamanilo digala ugima*

<sup>3</sup> Tungwee nhogolwa Imulungu, yeli Tata wa Mndewa wetu Yesu Kilisito! Kwavija kwa bazi jake, katutenda tuwe na ugima wa sambu, kwa kumzilibula Yesu Kilisito kwa wafile. Sambu tugweleligwa tamanilo da ugima,

<sup>4</sup> avo tobeta kupata vinhu vinogile vija Imulungu viyawekile wanhu zake. Kawekila mweye kuulanga vinhu havikola hebu kunangika hebu kuhuhwa.

<sup>5</sup> Mweye vivija mokalizigwa kwa udahi wa Imulungu, kubitila kutamanila kwenu ili mupate ukombola wenu wikigwe kwa kugubuligwa kipindi cha uhelelo.

<sup>6</sup> Deng'heleleni kwa mbuli ayo, hamoja sambi kwa kipindi kidodo monyunyuwala kwa kugezigwa vino na vija,

<sup>7</sup> ili tamanilo jenu, difaya ng'hani kubanza zahabu joneke goya. Zahabu yobanangika lakini yogezigwa muumoto. Vivo ili kwa tamanilo jenu dogezigwa ili joneke goya na dilave ukulu na kutogoligwa na kutegelezigwa mna isiku yonda yagubuligwe Yesu Kilisito.

<sup>8</sup> Hamoja hamnamona lakini momnogela na vivija momtogola hamoja sambi hammona na modeng'helela kwa deng'ho kulu hadidahika kulongeka,

<sup>9</sup> kwavija mobokela fungu da tamanilo jenu, fungu dijo awo ukombola wa mizoyo yenu.

<sup>10</sup> Watula ndagu wa Imulungu, walongile mbuli ya ng'hekewa iwezile mweye, walolesa na kuzahila ng'hani mbuli ya ukombola wenu.

<sup>11</sup> Walonda kjuwa kipindi gani mbuli ino vonda ilawilile. Kwavija Loho wa Kilisito yakalile mgati mmwao kawalagusila avo walagula magayo ga Kilisito na ukulu onda wize.

<sup>12</sup> Imulungu kawagubulila watula ndagu awo, kamba hawaisang'hanila wenyego lakini owasang'hanila mweye. Wao wakala onga

mbuli ya kija kimulongeligwe sambu na waja wawapetele Mbuli Inogile kwa nguvu ya Loho Yang'alile yatumigwe kulawa kuulanga. Hata wasenga wa kuulanga osulukila ng'hani kuzijuwa goya.

*Mbuli ya kukala kwa kung'ala*

<sup>13</sup> Avo mugese goya na muitande kusang'hana, mulongoze goya wenyego. Ikeni tamanilo jenu mna ing'hekewa yonda mugweleligwe vonda yabwele Yesu Kilisito.

<sup>14</sup> Muwe wana mumtegeleza Imulungu, siku-mukale kwa kusulukila vihile kumukalile nako baho umwaka vimukalile hamujuwile ukweli mbuli ya Imulungu.

<sup>15</sup> Kamba vija Imulungu yawakemile voyong'ala avo na mweye mung'ale mzimbuli zose zimusang'hana,

<sup>16</sup> kwavija Maandiko Gang'alile golonga, “Molondigwa mung'ale kamba niye vining'ala.”

<sup>17</sup> Kwavija mwahampula momkema Tata, yuyo yonda yamtaguse kila munhu bila kubagula kamba viyang'hane, mukale hano mwiisi kamba wanhu baki kuno momtegeleza kwa kugwaya.

<sup>18</sup> Kwavija mweye mojuwa hamulekesigwe kulawa mna igago gehile gamubokele kwa wahenga wenu, kwa vinhu vinangika kamba vija shaba hebu zahabu,

<sup>19</sup> lakini mulekesigwa kwa damu inogile ya Kilisito, yakalile kamba mwana ng'hondolo yelibule kitala hebu kilema chochose.

<sup>20</sup> Kakala yasaguligwe na Imulungu isi ing'hali hainalumbigwa, na kagubuligwa mbuli yenu mna ikipindi kino cha uhelelo.

<sup>21</sup> Kubitila heyo momtogola Imulungu yamzilibule kwa wafile na kamgwaa ukulu, avo momtogola na momtamanila Imulungu.

<sup>22</sup> Na sambi mweye kwa kuugoga ukweli musunhigwa, na muwanogela kwa ukweli ndugu zenu, avo muinogele kwa mizoyo yenu yose.

<sup>23</sup> Mweye muvumbuka mwanza wa kabili kubitila mbuli ya ugima ya Imulungu ikalaga siku zose, siyo kwa mbeyu inangika lakini kwa mbeyu hainangika.

<sup>24</sup> Kamba Maandiko Gang'alile vigalonga,  
“Wanhu wose waigala na mijani,  
na ukulu wao uigala na maluwa.

Mijani yonyala na maluwa gohuluka,

<sup>25</sup> lakini mbuli ya Mndewa yosigala siku zose.”

Na mbuli ino ayo mbuli inogile ipetigwa kumwenu.

## 2

### *Yesu yuyo dibwe dikalaga siku zose*

<sup>1</sup> Avo lekeni gose gehile na uvizi na utapitapi na migongo na kuwalonga wayagwe vihile.

<sup>2</sup> Muwe kamba wana ving'hele, viwogasulukila matombo, avo na mweye sulukileni matombo ganogile nago zizo mbuli zinogile za Imulungu, ili mudahe kukula muukombola wenu.

<sup>3</sup> Kamba vigalonga Maandiko Gang'alile, “Mweye mulanza kamba Mndewa kanoga.”

<sup>4</sup> Avo mwize kumwake, heyo yeli dibwe dili gima dilemigwe na wanhu, lakini Imulungu kadisagula na domfaya.

<sup>5</sup> Vivija na mweye kamba mabwe magima, mozengwa mng'anda ya kiloho, mosang'hana kamba walava nhosa wang'alile, molava nhosa za kiloho zimnogeza Imulungu kubitila Yesu Kilisito.

<sup>6</sup> Kwavija Maandiko Gang'alile golonga,  
 “Lola nodika dibwe ako Sayuni,  
 dibwe kulu dinisagule na da kutamaniligwa,  
 munhu yoyose yomtamanila honda yagwe  
 kinyala.”

<sup>7</sup> Avo mweye muditogola difaya ng'hani, lakini kwa waja hawaditogola,  
 “Dibwe dilemigwe na wazengaji kamba hadifaya,  
 diwa dibwe kulu kubanza gose.”

<sup>8</sup> Na vivija,  
 “Dibwe diwatenda wanhu waikwale,  
 na dibwe kulu dowatenda wagwe.”  
 Oikwala kwavija hawautogole usenga, na vivo viyalondile Imulungu kumwao.

<sup>9</sup> Lakini mweye mwa wanhu musaguligwe, walava nhosa wa kindewa na wanhu wa isi ing'alile, wanhu wa Imulungu, ili mupete mbuli za unzonza ziyatendile, kawakema mulawe mdiziza mwize mmulenge wa kukanganya.

<sup>10</sup> Baho umwaka hamukalile wanhu wa Imulungu, lakini sambu mwa wanhu zake, umwaka hawonele bazi, lakini sambu kawonela bazi.

### *Wasang'hanaji wa Imulungu*

<sup>11</sup> Mbwiga zangu nowapula kamba wabita nzila na wanhu baki hano mwiisi, lekeni kusulukila

vihile kwa lukuli ako kugomba siku zose na loho zenu.

<sup>12</sup> Mkale goya na wanhu hawamtegeleza Imulungu, hamoja owalonga vihile kamba motenda gehile, wagone gaja ganogile gomsang'hana na wamgwelele ukulu Imulungu mwiisiku ya kwiza kwake.

<sup>13</sup> Wategelezeni wanhu weli na ukulu hano mwiisi mbuli ya Mndewa, mtegelezeni yeli mtawala mkulu,

<sup>14</sup> na wakulu wa isi, yawasagule wawakoboze wose otenda gehile na wawatogole waja otenda ganogile.

<sup>15</sup> Kwavija Imulungu vivo yolonda mweye muwafunge milomo wanhu wabozi kwa kusang'hana ganogile.

<sup>16</sup> Kaleni kamba wanhu walekesigwe lakini kulekesigwa kwenu sikukuwe kinhu cha kufisila nzambi zenu. Kaleni kamba wasang'hanaji wa Imulungu.

<sup>17</sup> Mtegelezeni kila munhu na wanogeleni waenu wamtogole Yesu na mdumbeni Imulungu na mtegelezeni mkulu wa isi.

### *Kugaya kamba Kilisito*

<sup>18</sup> Mweye wasang'hanaji ilaveni kwa wakulu zenu na muwategeleze, siyo waja otenda ganogile na kuwatonga waiyeka, lakini vivija kwa waja owakomhokela.

<sup>19</sup> Kwavija Imulungu kowatendela ganogile wanhu ofunga umoyo kwa magayo gowogaya bila kitala chochose kwavija otenda goyolonda heyo.

<sup>20</sup> Mopata choni, mwahafunga umoyo mwahaitoigwa kwa gehile gamutendile? Lakini kamba mofunga umoyo mna gamagayo mbuli ya kutenda ganogile, Imulungu kowagwaa ganogile.

<sup>21</sup> Mbuli ino ayo imukemeligwe, kwavija Kilisito kagaya mbuli yenu na kawalagusila va kutenda, avo kwelelezeni viyatendile.

<sup>22</sup> Heyo hatendile nzambi na halongile mbuli yoyose ya uvizi.

<sup>23</sup> Viyaligigwe heyo hedike kwa kuliga, viyagaiye halongile mbuli za kuwatenda wadumbe, lakini kamtamanila Imulungu, yeli msemi yanogile.

<sup>24</sup> Heyo mwenyego kazipapa nzambi zetu muulukuli lwake mumsalaba, ili tufe kwa nzambi na tuwe wagima kwa ganogile. Kwa kulumizigwa kwake mweye muhonyigwa.

<sup>25</sup> Kwavija mweye mukala kamba ng'hondolo wapotele, lakini sambu mumbwelela Msusilaji na Mkalizi wa ugima wenu.

### 3

#### *Watwanzi na wakasano*

<sup>1</sup> Vivija na mweye watwanzi wategelezeni wakasano zenu, ili kamba wakasano zenu hawatogola mbuli ya Imulungu, watogole kwa sang'hano zenu bila kulongeligwa,

<sup>2</sup> wahakona vimtenda zinogile na motegeleza.

<sup>3</sup> Unovu sikuwoneke kwa kuihamba kwa kunze, kamba vija kuluka mvili hebu kuvala zahabu na viwalo vinogile.



<sup>4</sup> Lakini unovu wenu olondigwa uwe muumoyo unogile, unovu uleka kuvulala na moyo wa uhole, unovu uno ofaya ng'hani mgameso ga Imulungu.

<sup>5</sup> Kwavija uno awo unovu uwakalile nao watwanzi wamtamanile Imulungu baho umwaka, viwawategeleze wakasano zao.

<sup>6</sup> Kamba vija Sala viyamtegeleze Abulahamu na kamkema mndewa wake. Mweye mwa wandlele zake kamba mwahatenda ganogile bila kudumba kinhu chochose.

<sup>7</sup> Vivija na mweye iwakasano molondigwa mukale goya na wehe zenu na mujuwe kamba watwanzi wabule nguvu kamba wambigalo avo muwatendele kwa kuwategeleza, kwavija vivija nao obokela hamoja na mweye nhunza ya ugima. Tendeni vivo ili kupula kwenu sikukukimilwe.

### *Kugaya mbuli ya kutenda ganogile*

<sup>8</sup> Kukimambukizo, mweye mose muwe na moyo umoja na mugese dimoja, molondigwa muinogele kamba ndugu, muyonele bazi na muitonge wenyego.

<sup>9</sup> Sikumuwalihe wanhu gehile kwa gehile, hebu ligo kwa ligo, lakini waliheni ganogile kwavija mbuli ino ayo imukemeligwe ili mubokele ganogile.

<sup>10</sup> Kamba Maandiko Gang'alile vigalonga, “Munhu yoyose younogela ugima na kolonda siku zinogile, yailole sikuyalonge gehile na sikuyalonge uvizi.

<sup>11</sup> Yaleke gehile na yasang'hane ganogile yazahile tindiwalo na yadiwinze kwa moyo wake.

12 Kwavija Mndewa kowalola wanhu wanogile mgameso gake

na kohulika kumpula kwao,

lakini Mndewa kowalema wanhu otenda gehile.”

13 Nani yonda yawalumize kamba mowamba kutenda ganogile?

14 Lakini hata kamba mwahagaya kwa kutenda ganogile mmweda! Sikumudumbe kija kiwodumba hewo na sikumunyawenyawe.

15 Lakini mungwee ukulu Kilisito kamba Mndewa mmizoyo yenu. Siku zose muitande kumwidika munhu yoyose yowauza kilamuso cha tamanilo jenu dimulinajo.

16 Lakini tendeni vivo kwa uhole na kutegeleza. Tendeni kwa mizoyo ileka kuwatagusa kamba mubananga, ili wose olonga gehile kwa tabiya yenu inogile kwa Kilisito, wagwe kinyala kwa kija kiwolonga.

17 Kwavija vinoga ng'hani kamba vivo viyolonda Imulungu, kugaya kwa kutenda ganogile kubanza kwa kutenda gehile.

18 Kwavija Kilisito kafa mwanza umoja kwa nzambi za wanhu wose, munhu yotenda ganogile kwa wanhu otenda gehile ili yawagale mweye kwa Imulungu. Kafa kilukuli lakini katendigwa mgima kwa udahi wa Loho Yang'alile,

19 na vivija kachola kuzipetela loho zikalile zigodekigwe,

20 za wao walemile kumtegeleza Imulungu baho umwaka viyawabetele kwa kufunga umoyo mna kipindi cha Nuhu viyakalile kozenga safini. Wanhu wadodo wahonyeka na mazi, wakala

wanhu wanane waiyeka.

<sup>21</sup> Na mazi gago sambu golagusa ubatizo, awo uwakombola. Siyo kwa kusunha dikwe da lukuli lakini lagano kwa Imulungu ditendigwa kwa moyo unogile kumwake. Ubatizo owakombola kwa kuzilibuka kwa Yesu Kilisito,

<sup>22</sup> yacholile kuulanga na kakala muukulu mwambu wa mkono wa kudila wa Imulungu, ako kowatawala wasenga wa kuulanga na wakulu na weli na udahi na nguvu.

## 4

### *Kukala mbuli ya Imulungu*

<sup>1</sup> Kwavija Kilisito kagaya mulukuli lwake, na mweye vivija muitande kwa mbuli ayo, kwavija munhu yagaiye mulukuli lwake kamduhu mzin-zambi.

<sup>2</sup> Kusongela sambu ugima wenu usigale hano mwiisi sikumukale kwa kukweleleza kusulukila kwa lukuli, lakini mukale kamba viyolonda Imulungu.

<sup>3</sup> Kwavija baho umwaka kwa kipindi kitali mukala motenda mbuli ziwotenda wanhu hawamjuwile Imulungu. Mukala kwa ugoni, kusulukila, kukoligwa, nyimwilinyimwili za kung'wa ng'hani na kuvitambikila vinyago vigevuza.

<sup>4</sup> Sambu wanhu awo okanganya kwavija hamuilumba nao mna ukukala vihile kubanzile ng'hani, avo owaliga.

<sup>5</sup> Lakini olondigwa kumwidika Imulungu mbuli zao ziwatendile, heyo yaitandile kuwatagusa wagima na wafile.

<sup>6</sup> Lekaavo Mbuli Inogile vivija ipetigwa kwa waja wafile ili hata kamba watagusigwa wafe muugima wao wa lukuli kamba viwotagusigwa wanhu wose, lakini wakale kiloho kamba Imulungu viyokala.

*Kuzisang'hanila goya nhunza za Imulungu*

<sup>7</sup> Ukumala kwa kila kinhu kwa mmabehi. Avo molondigwa mugese goya na mulongoze wenyego ili mudahe kumpula Imulungu.

<sup>8</sup> Kubanza mbuli zose, muinogele kwa mizoyo yenu yose, kwavija kuinogela kogubika nzambi nyingi.

<sup>9</sup> Muigoneke mweye kwa mweye mzikae zenu bila kuinung'unikila.

<sup>10</sup> Kila munhu yaisang'hanile nhunza iyagweleligwe na Imulungu kwa kuwatenda wayagwe wamwede. Mutamaniligwe kwa kuzisang'hanila vinogile nhunza mbasakanyo ziyawagwelele Imulungu.

<sup>11</sup> Munhu yoyose yowapetela wanhu yawapetele mbuli za Imulungu. Munhu yoyose yosang'hanila yasang'hane kwa nguvu zose ziyagweleligwe na Imulungu, ili mna izimbuli zose Imulungu yatogoligwe kubitila Yesu Kilisito. Kumwake uwe ukulu na udahi siku zose. Ona.

*Magayo mbuli ya kumtogola Kilisito*

<sup>12</sup> Ndugu zangu, sikumukanganye mbuli ya kugezigwa kwa usungu kumugaya, kamba vija kiwapata mweye kilozo.

<sup>13</sup> Lakini deng'heleleni kwavija moilumba mna gamagayo ga Kilisito, ili mudeng'helele ng'hani kipindi vonda yabwele muukulu wake.

14 Kamba moligigwa kwavija momtogola Kilisito, mumweda, kwavija Loho wa ukulu, yeli Loho wa Imulungu kokala na mweye.

15 Kamba munhu kogaya sikuiwe mbuli ya kukoma hebu ubavi hebu ubananzi wowose hebu kwa kuigela mzimbuli za wanhu.

16 Lakini kamba kogaya kwavija komtogola Kilisito sikuukone kinyala, lakini mgwelele nhogolwa Imulungu kuwa kwa munhu wa Kilisito.

17 Kipindi cha nhaguso kivika, na nhaguso yosonga kwa wanhu wa Imulungu, avo kamba nhaguso yosongela kumwetu, yokuwa vilihi kwa wanhu olema kutogola Mbuli Inogile ya Imulungu?

18 Kamba vigalonga Maandiko Gang'alile, “Vidala ng'hani kwa wanhu wanogile kukomboligwa, yokuwaze kwa wanhu olema kutegeleza na wanhu wene nzambi?”

19 Avo, wanhu waja ogaya kamba viyolonda Imulungu, wagendelele kutenda ganogile na wailave wenyego kwa Ija yawaumbile, ayo yotamaniligwa.

## 5

### *Bumbila da Imulungu*

1 Niye mvele wakibumbila cha wanhu omtogola Kilisito, niye nigonile mwenyego magayo ga Kilisito, na nokuwa na fungu muukulu onda ugubuligwe. Nowapula, mweye wavele vilongozi wayangu,

<sup>2</sup> mdisusile bumbila da Imulungu dili mmakono genu, mdilolese goya, siyo kwa kunanahizigwa lakini kwa kulonda wenyego, kamba Imulungu viyolonda. Sikumusulukile sente, lakini muwambe kusang'hana.

<sup>3</sup> Sikumuwatawale kwa nguvu wanhu awo weli mmakono genu, lakini muwe kinhu cha kuifunzila kwa wanhu wamdibumbila.

<sup>4</sup> Avo kipindi vonda yabwele Msusilaji Mkulu, mobokela taji ya ukulu, hauvulala.

<sup>5</sup> Vivija na mweye wabwanga wategelezeni wavele. Mweye mose molondigwa sikumuitonge wenyego na muisang'hanile, kamba vigalonga Maandiko, "Imulungu kowalema wanhu oitapa, lakini kowagwaa ng'hekewa wanhu wahole."

<sup>6</sup> Avo, ikeni hasi wenyego mumkono wa Imulungu uli na nguvu, ili yawenule mna ikipindi chake kinogile.

<sup>7</sup> Mgweleleni magayo genu gose kwavija heyo kowalolesa mweye.

<sup>8</sup> Mugese goya na mukale meso. Ija yawehile, mwenembago kokwanga kamba simba yong'ula komzahila munhu wa kumuja.

<sup>9</sup> Mulemeni, na mugangamale mditamanilo, kwavija mojuwa waenu wamtogole Yesu mwiisi yose ogaya kamba mweye vimugaya.

<sup>10</sup> Mwahamambukiza kugaya kwa kipindi kido, Imulungu yeli na ng'hekewa yawakemile mweye muwe na fungu kwa kuilumba na Yesu Kilisito muukulu wake wa milele kowatenda mutelele na kowagangamiza na kowagwaa nguvu na kowatenda muwe kamba chandusilo.

<sup>11</sup> Nguvu zikale kumwake heyo siku zose. Ona.

*Ndamuso za kimambukizo*

<sup>12</sup> Niwandikila baluwa ino nguhi kwa kutazigwa na Sila, inimgesa kamba ndugu yotamaniligwa. Nolonda niwagele moyo na kuwalagusila kamba ino ayo ng'hekewa ya kweli ya Imulungu. Wambeni kuigoga.

<sup>13</sup> Kibumbila cha wanhu wamtogole Yesu ako Babeli, kisaguligwe na Imulungu hamoja na mweye, chowalamusa na vivija mwanangu Maluko kowalamusa.

<sup>14</sup> Muilamuse kwa nzila ilagusa moinogela.

Tindiwalo dikale na mweye mose mumtogole Kilisito.

**Biblia Kikutu**  
**The New Testament in Kutu**

copyright © 2014 Pioneer Bible Translators

Language: Kutu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

**The New Testament in Kutu**

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact [www.pioneerbible.org](http://www.pioneerbible.org).

**NT: © 2014 Pioneer Bible Translators and The Word for the World; OT: © 2019 Pioneer Bible Translators**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-06

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 6 May 2025

b3548da5-0b1c-5f8f-89e7-2d3bc2f58102